

4. Соколов, В. А. Спортивний туризм на сучасному етапі / В. А. Соколов, Ю. В. Штангей, І. В. Петрова // Матеріали Міжнародної НПК "Туризм у ХХІ столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості" (10-11 жовтня 2001 р.; Київ). - До. : Освіта, екологія, культура. - 2002. - 304 с.

Ніколайчук Т.,
магістр правознавства, аспірант
Інститут проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень НАНУ,
м.Одеса, Україна,

СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОЇ СВІДОМОСТІ ЯК СУСПІЛЬНОГО ФЕНОМЕНУ ТА ІНСТРУМЕНТУ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Природні ресурси і довкілля, як загальнолюдську спадщину, треба використовувати з дотриманням принципу рівних прав нинішнього і майбутніх поколінь, на доброякісне природне життєве довкілля і достатню кількість та якість природних ресурсів; свідомо та раціонально споживати природні блага.

Занепад природоохоронних установ, зменшення зайнятості в екологічному секторі, непопулярність «екологічних» спеціальностей серед молоді, низький рівень реалізації новітніх технологій, ідей, інформаційний вакуум, відсутність розгалуженої та сталої системи обміну досвідом, реалізації новітніх еколого-освітніх проектів, низький рівень співпраці з природоохоронними фондами, міжнародними природоохоронними організаціями, фінансування за залишковим принципом призвели до обмеження можливостей щодо здійснення повноцінної природоохоронної діяльності, особливо об'єктів та територій, що підлягають заповіданню [1, с.4-5].

Однак, останнім часом спостерігається масове розповсюдження та зростання значущості соціально-екологічної, еколого-економічної проблематики свідомості суб'єктів. З метою успішного розв'язання складних екологічних, економіко-екологічних та еколого-соціальних проблем, потрібен перехід до утвердження не тільки еколого-національної свідомості як на індивідуальному, так і на суспільному рівні, але й формування національної природно-заповідної свідомості, як запоруки збереження цінних об'єктів та територій та інструменту раціонального природокористування.

Отже, на сьогоднішній день формується такий суспільний феномен, як "національна природно-заповідна свідомість", що охоплює вужчу сферу відносин ніж екологічна самосвідомість, для якої характерний інтегральний спосіб відображення довкілля та комплексний характер регулювання відносин у системі «людина-ресурси – раціональне природокористування- збереження та відтворення».

В сьогоденних умовах трансформації законів ринку успіх і благополуччя підприємств, установ, організацій всіх форм власності вирішальною мірою залежать

від компетентності, кваліфікації і підприємливості та інших ділових та особистих якостей персоналу, особливо це стосується таких стратегічно важливих галузей народного господарства, як природоохоронний і природо - заповідний сектор. Важливим елементом формування дисциплінованих, відповідальних та принципових кадрів є національна самосвідомість та національна гідність, як засіб консолідації та інтеграції зусиль працівників природоохоронної царини, спрямованих на досягнення позитивних результатів.

Саме усвідомлення державно-політичної, громадянсько – територіальної спільності, духовно-культурної єдності, історичної спорідненості виступає одним з головних чинників політичних, економічних соціальних перетворень у суспільстві та державі. Чимало осіб йдуть працювати у природно-заповідний сектор через власне бажання зберігати територію, на якій вони мешкають, захищати від псування та нераціонального використання наявні природні ресурси, турботу про наступні покоління.

Аналізуючи ознаки поняття "національна свідомість" та "екологічна свідомість" ми можемо простежити прямий зв'язок з природоохоронною та природно - заповідною сферою та побачити в зменшеному масштабі, що дійсно рушійною силою природоохоронної діяльності є не стільки засоби економічного стимулювання, а також внутрішньо-духовні чинники. Раціональне природокористування, рекреаційна та природоохоронна діяльність, етика природокористування неможливі без формування у громадян " національної природно-заповідної свідомості". Проте усвідомлення особливостей функціонування систем «людина-ресурси», «людина-раціональне природокористування», «людина-об'єкти та території природно-заповідного фонду», «сучасна людина-несприятливі наслідки екологічного характеру», «людина-відтворення цінних природних комплексів та об'єктів», «людина-заповідання унікальних територій», «людина- ЕКО-оздоровлення», «людина- ЕКО-туризм», «людина-ЕКО-рекреація», як структурних, активних елементів навколишнього середовища, усвідомлення особистістю свого місця у цій системі є невід'ємним елементом "національної природно-заповідної свідомості" суб'єкта.

Розкриття категорії "національна природно - заповідна свідомість" під кутом соціально-трудова відносин відіграє важливу роль у формуванні кожним працюючим своєї особистої та професійної значимості для колективу та керівництва (наприклад, власні методи охорони навколишнього природного середовища, система заходів захисту та збереження природних ресурсів, авторські наукові доробки, видання авторської літератури відповідного напрямку), професійної гордості за досягнутий загальний результат (наприклад, показники збереження та відтворення цінних комплексів та об'єктів природно-заповідного фонду, результати наукової, еколого-освітньої діяльності, результати заходів попереджувального та профілактичного характеру щодо охорони природно-заповідного фонду), а також почуття гордості за спільну справу (показники зменшення кількості порушень законодавства у сфері охорони природно-заповідного фонду, залучення дітей та молоді до програм збереження цінних комплексів та об'єктів, тощо). Крім того, такий рушійний чинник "як національна природно - заповідна свідомість" сприятиме формуванню почуття впевненості (захищеності і довіри у відношеннях з

колегами). Саме тому "свідома праця, спрямована на внутрішньо - психологічний результат" повинна стати предметом уваги для керівництва установ природо-заповідного фонду. Свідомість на рівні з сумлінністю та дисциплінованістю — один із способів розуміння працівником своїх обов'язків і відповідальності перед колективом, керівником, місцевою громадою, суспільством, тому важливо щоб існував механізм психологічного стимулювання до праці, який би сприяв цьому процесу. Слід зазначити, що "свідома праця" не тільки формує людину-працівника/людину-колегу/людину-керівника/людину-підлеглого і її відношення до кола професійних обов'язків, вона сприяє розумінню людиною свого місця в складному процесі формування матеріальних благ, надання послуг суспільству, захисту та збереженню цінних об'єктів, територій тощо.

Інтеграція поняття "національна природно-заповідна свідомість" у суспільство має здійснюватись шляхом забезпечення населення необхідними системними знаннями про природні ресурси, заповідні об'єкти, екологічну відповідальність перед майбутніми поколіннями, формування принципів етичного, дисциплінованого користування природними ресурсами, культури та етики поведінки на заповідних територіях.

По-перше, молоді спеціалісти мають пишатись тим фактом, що саме вони оберігають та захищають природні ресурси, природно-заповідні території та об'єкти від нерационального або незаконного використання, по-друге, з боку держави має бути створена система заходів економічного, психологічного, соціально-побутового стимулювання та мотивації, щоб уникнути плинності кадрів.

Наразі необхідно створення загальнодержавної розгалуженої он-лайн платформи інформаційно-освітнього/координаційного напрямку, тристороннього або багатостороннього характеру: органи державної влади - адміністрації установ природно-заповідного фонду – місцеві громади (громадські організації тощо). У відповідній системі можна передбачити відкрити базу даних, де кожен бажаючий буде мати доступ до інформації щодо порушення природоохоронного та екологічного законодавства, статистичних даних, тенденції до зменшення або збільшення рівня еко-злочинів, основні напрями щодо профілактики, методи запобігання та припинення порушень екологічного законодавства, анонс заходів виховного та інформаційно-пропагандистського, еко-освітнього характеру. Завдяки такій он-лайн платформі буде можливість постійного співробітництва та координації з органами державної влади та місцевими громадами, що дасть змогу оперативно та гнучко вирішувати проблеми галузі, уникнути бюрократичної тяганини. Але головним фактором такої он-лайн платформи є інформаційна, виховна, координаційна, освітньо-культурна функції, що стануть запорукою формування "національної природно-заповідної свідомості" серед широких верств населення, особливо молоді, залучення її до природо-заповідного світу, просування системних знань про вичерпність природних ресурсів і необхідність їх ощадливого користування. Тому, на сьогоднішній день необхідно розкрити місце та роль "національної природно-заповідної свідомості" як мотиваційного елементу працівників галузі на державному рівні, детально проаналізувати сутність відповідного феномену, його ознаки, елементи, через призму еколого-економічних та соціально-трудових відносин в сфері природно-заповідного фонду.

Список використаних джерел:

1.В.Волян Державно-приватне партнерство як базова інституціональна передумова капіталізації природних ресурсів в умовах децентралізації.//Економіст.-2015.-№9.-С.3-6.

Рудик А.,
студентка географічного факультету
Східноєвропейський національний
університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

ДОСВІД КНР У РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

В сучасній світовій економіці КНР відіграє величезну роль, і, навіть, формує напрями руху розвитку багатьох секторів економіки.

За прогнозами МЕА споживання низько-вуглецевого палива з 1990 р. до 2040 р. буде зростати. Якщо Китай спожив 112 млн. [тонн нафтового еквіваленту](#) з 1990 р. до 2016 року, то до 2040 року цей показник складе 582 млн. [тонн нафтового еквіваленту](#). Якщо споживання низько-вуглецевого палива для іншого світу з 1990 р. до 2016 р. склало 840 млн. [тонн нафтового еквіваленту](#), то до 2040 р. він складе 1277 млн. [тонн нафтового еквіваленту](#) [1].

Відновлювані джерела енергії охоплюють дві третини глобальних інвестицій в електростанції до 2040 року, оскільки вони стають для багатьох країн найменш витратними.

Швидке розгортання сонячної фотоелектрики, очолюваної Китаєм та Індією, допомагає сонячній енергії стати найбільшим джерелом низьковуглецевих потужностей до 2040 року. До 2040 р. частка всіх поновлюваних джерел енергії у загальному обсязі виробництва електроенергії досягає 40%.

Вибір Китаю відіграватиме величезну роль у визначенні глобальних тенденцій та може спричинити швидший перехід до екологічно чистої енергії. Масштаб розгортання чистої енергетики Китаю, експорту технології та зовнішніх інвестицій робить його ключовим фактором, який визначає імпульс переходу з низьким рівнем вуглецю: одна третина світової енергії вітру та сонячної енергії встановлюється в Китаї за сценарієм нової політики, і Китай також нараховує більше 40% загальних інвестицій у електричні транспортні засоби (EVs) [2].

В КНР застосовуються різноманітні інструменти політики стимулювання, такі як державні субсидії, пільгове кредитування, державні тендери на довгострокові контракти з продажу ВДЕ за тарифами, які встановлюються державою або визначаються шляхом проведення аукціонів, податкові і митні преференції, фінансування наукових розробок у сфері використання ВДЕ.